

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש ב סיון תשע"א שבת - ירושלים 7:05 תלאביב 7:21 חיפה 7:13 מוצ"ש - ירושלים 8:23 תלאביב 8:26 חיפה 8:27 ר"ת 8:58

פרשת נשא

כבוד הזולת

לשמור על כבודו של הזולת ולהביע הערכה לכל אדם!

נלמד מפסוקי קרבנות הנשיאים, ממה שהאריכה בהם התורה לפרט קרבן כל נשיא בפני עצמו, אף כי היו שוים. וכתב הרמב"ן בטעם הדבר: כי הקב"ה חולק כבוד ליראיו כמו שאמר "כי מכבדי אכבד" (שמואל א.ב). והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שיהיה אחד קודם לחברו. אבל רצה להזכירם בשמם, ובפרט קרבניהם, ולהזכיר יומו של כל אחד. לא שיזכיר ויכבד הראשון. "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר: וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה קיצור בכבוד האחרים. עכ"ל.

מספרים חז"ל בגמרא (ברכות כח:): כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו. אמרו לו: "רבינו, למדנו אורחות חיים, ונזכה בהן לחיי העולם הבא. אמר להם: הזהרו בכבוד חבריכם, ומנעו ביניכם מן ההגיון והושיבו בין ברכי ת"ח, וכשאתם מתפללים, דעו לפני מי אתם עומדים, ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא.

[הפני יהושע ביאר שג' ענינים אלו, הם כנגד שלושת הדברים עליהם העולם עומד, תורה, עבודה, וגמילות חסדים].

"אורחות חיים" - מבאר הגה"צ רבי יוחם ליבוביץ זצ"ל (בספרו דעת חכמה ומוסר) - "הוא העמדת פסיעותיו של האדם על הדרך האמתית. ביקשוהו תלמידיו שיורה להם השביל שעליו יעמיד האדם את רגליו. ואמר להם שהכלל הראשון של האדם בענינים שבין אדם לחברו הוא "הזהרו בכבוד חבריכם".

ואילו הכלל הראשון של האדם בענינים שבין אדם למקום, כלומר: הצבת רגליו על הבסיס הנכון, הוא שידע את הסעיף הראשון "דעו לפני מי אתם מתפללים" שהוא "שויתי ה' נגדי תמיד". וכשנעמיד רגליו על בסיס זה, אזי כל התורה והמצוה יהיו על יסוד זה, ובלי זה חסר לו את היסוד.

וכשיש לו את היסוד הזה, אזי כשמדבר עם זולתו, ידע שהוא מדבר עם צלם אלוקים, כאילו שמדבר עם השכינה, ואז, כשם שמיסוד ה"שויתי" יוצאים כל התורה והמצוות שכולן סובבות על יסוד זה, כמו כן מיסוד הזהירות בכבוד חברו יוצאים כל המצוות שבין אדם לחברו.

זהירות יתירה שלא לפגוע...

בראשית הנהגתו של כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל, שהיה אחיו רבי שמחה בונם זצ"ל (בעל הלב שמחה) באירופה, והיה זה בשנות תש"ט. באותה עת התגורר בסן ג'רמן, שם היה ריכוז גדול של פליטים חרדים, ובתוכם מספר ניכר של חסידי גור. בקרב עדה קדושה זו מצא כר נרחב לפעולה בקרב הפליטים, לעודד את רוחם ולהפיח בקרבם רוח חיים של חסידות ויראת שמים.

אחת ממכרותיה של הרבנית שאלה אותה לפשר המלבושים הזולים בהם היא מלבישה את ילדיה, וכך השיבה לה הרבנית: "ישנם עמי במלחתתי, בגדי ילדים יקרים ונכבדים מאלה, אולם מכיון שרבים פה הפליטים מחוסרי האמצעים, איננו מרשים לעצמנו להתהדר בלבושינו יותר מהם!..."

באחד הימים שמע רבי שמחה בונם את שיחתו של אחד האברכים שהתקשר מהטלפון בביתו לאיטליז החרדי שבמקום, וביקש לספק למעון הרבי בשר, אולם רק משחיתתו של שוחט מסויים. קרא הרבי לאברך: "מה עשית?" האברך נדהם. ולא הבין את העוון שבדבריו.

"כלום סבור אתה" - אמר לו הרבי - "כי באתי לכאן "להרוג" בני אדם ח'?! וכי דמם של השוחטים האחרים סומק פחות?! כלום מותר לפגוע בהם!?"

לבם של ישראל

"חולק אני כבוד לזרעו"...

מעשה ביהודי פשוט שהיה קצת מעורער בנפשו ואת מחייתו מצא בדוכנו אשר בשוק מחנה יהודה. כל אימת שנכנס לבית הכנסת בו היה הצדיק רבי אריה לוי יושב רכון על הספסל, היה רבי אריה מתרומם ממקומו וקם לכבודו של האיש...

שאל הלה את רבי אריה: "מה ראית לכבדני בקימה ובמה זכיתי לכך? הן יהודי פשוט אנכי ובני אדם אף מזלזלים בכבודי ומלגלים עלי..."

השיב לו רבי אריה: "זוכר אני את אביך ז"ל שהיה צדיק ותמים בכל דבריו. בקימתי לכבודך - חולק אני כבוד לזרעו ולזרעו..."
צדיק יסוד עולם

לצילוי נשפת

הרה"ג רבי סלימאן בן רבי דוד ששון זצ"ל

נלב"ע ז' סיון

ת . נ . צ . ב . ה .

נשיאה בעול עם הזולת

להרגיש בצערו של הזולת ולדאוג לצרכיו כמו לצרכי עצמו!

נלמד מהפסוק: "ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו" (פרק ו"ג)

וכתב רש"י: "יביא אותו" - יביא את עצמו. ותמה המשך חכמה: מה פשר הלשון "יביא את עצמו"? ומדוע לא נאמר "ביום מלאת ימי נזרו יבוא"?! הוא מותיב והוא מפרק: למען האמת הרי כל תכליתה של הנזירות, לבטל תאוותיו ונטיות לבו של הנזיר ולכבוש את אנוכיותו, ואם אכן מגיע למצב כזה בו מסוגל לראות את עניניו באותו מבט שרואה את עניני הזולת, היינו שלא מרגיש נטיה כלשהי לעצמו יותר מאשר לזולתו, אות הוא כי הושלמה נזירותו והושגה מטרתה, ואז בודאי שייך אצלו הביטוי "יביא את עצמו" שכן כעת מביא הוא את עצמו, כאילו מביא אדם אחר זולתו.

ידועה אמרת חז"ל (ב"ק צב.): "המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה". אפשר לבאר טעמו של דבר כי ע"י שמרגיש בצערו של חברו ומרחם עליו, ועל כן מתעלם מצרת עצמו ומתפלל בעד חברו. מתקיים בו מה שאמרו חז"ל "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים" ועל כן הוא נענה תחילה.

אך אפשר לבאר יתר על כן: המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר, היינו, לא שיש לו צרה כמו לחברו, אלא שמרגיש את צרתו וצערו של חברו כאילו היא צרתו שלו ממש עד שמגיע למצב כאילו הוא עצמו צריך לאותו דבר, שמצטער בצרתו של חברו כאילו זו צרתו שלו. ועל כן מתפלל על חברו במלוא כוונת הלב וכמו שהדבר נוגע לו עצמו, ואז מתקיימת בו גם המעלה שאמרו: "יפה תפלת החולה על עצמו מתפילת אחרים עליו והיא קודמת להתקבל", וגם עצם המעלה שנושא בעול חברו, ועל כן נענה תחילה, קודם לחולה עצמו.

להשתתף ולהרגיש בשמחתו של חברו - אומר הגאון **רבי יעקב ניימן זצ"ל** (בדרכי מוסר) - היא מדריגה גבוהה יותר מאשר להשתתף בצערו, וזה מוכיח את דרגתו באהבת הבריות שהיא טהורה, ולזה הגיע דוד המלך ששמח על שרבו דגנם ותירושם אף של שונאיו כמו שאמר "נתת שמחה בליבי מעת דגנם ותירושם רבו".

החפץ חיים היה אומר, כי מטבעו של אדם, במה שנוגע לעצמו לא יסתפק בשום אופן רק ב"שלילת הרע" - למנוע מעצמו כל דבר שיכול לגרום לו רעה ועגמת נפש, אלא ישתדל בכל עוז לרכוש לו טובה וכל דבר שיש בו כדי להנעים ימי חייו. לעומת זאת כלפי חברו, יסתפק מצפונו האנושי בעצם העובדה שלא עשה לחברו כל רעה ולא דאיבו בשום דבר, ובזה מרגיש שיצא ידי חובתו כלפי רעהו ורואה עצמו כאדם ישר.

אולם רצון השי"ת הוא, כי כמו שלצורך עצמו אינו מסתפק בשלילת הרע בלבד, אלא משתדל ושואף להרגשת הטוב, כך גם בנוגע לחברו ינהג באותה המדה. הוא שאמר הכתוב "ואהבת לרעך כמוך" דייקא, בשני המובנים: "בשלילת הרע" ובחיוב ה"שאיפה לטוב".

נושא בעול צערו ובזיונו של הזולת...

בתקופה שכיחן הגה"צ **רבי חיים ברים זצ"ל** כראש ישיבת סקווירא בארה"ב, נשבר לבו בקרבו בכל פעם שהבחין ב'משולח' שהגיע מארץ הקודש על מנת לחזר על הפתחים. הוא לא היה מסוגל לשאת את צערו של הזולת ואת בזיונו והרגיש שלבו לא עומד בכך.

רבי חיים לא יכול היה להשלים עם העובדה שהוא יושב על כסא ראש הישיבה, ואילו מישהו מתדפק על פתחי הבתים. בתחילה ניסה הוא להסתתר מעיני המשולח לבל יבחין בו ויכלם ביותר, אולם כשראה שאלו מעשים שבכל יום, היה נוהג לזמן את עצמו אל המשולח, ויחד הלכו והסתובבו בין הבתים... הוא הסביר למשולח שזהו מנהג המקום, שראש הישיבה מצטרף אל המשולחים בדרכם לאסוף כסף... כמובן שההצטרפות של רבי חיים למשולחים סייעה להם מאד והעלתה את הסכום המתקבץ באופן ניכר, ולא ידע המשולח כי רבי חיים בעצמו קבע את מנהג המקום הזה.

שנות חיים

נושא בעול סבלותם של התלמידים

ישיבת ראדין של החפץ חיים היתה בסכנת התמוטטות. המצוקה הכלכלית פגעה גם בבחורים וגם ברבני הישיבה ושום פתרון לא נראה באופק, גם מצבו של ראש הישיבה הגאון **רבי משה לונדינסקי זצ"ל** היה בכי רע, אך למרות זאת עדיין היה מצבו טוב במעט ממצבם של בחורי הישיבה.

שבת אחת הגיע מצבם של בחורי הישיבה לכך, שכל סעודות השבת אכלו רק לחם שחור ותפוחי אדמה. רבי משה לא יכל לשאת את המצב שהוא אוכל כרגיל ותלמידיו האהובים סובלים מאוכל דל.

עזב רבי משה את ביתו והלך לאכול עם התלמידים את הלחם השחור ותפוחי האדמה, בחורי הישיבה שהתפלאו לראותו, שאלוהו מדוע איננו אוכל בביתו ששם יש יותר אוכל, ענה להם רבי משה: "במה אני יותר טוב מבחורי הישיבה, אם הם סובלים ראוי שגם אני אהיה עמהם.

בשבילי ראדין

בכי שהבקיע שערי שמים...

סיפר הגאון **רבי יצחק אזרחי שליט"א**: "במרכז לבעלי תשובה מדרום אמריקה, (שיש בו מחלקה לגברים ומחלקה לנשים) היו תלמיד ותלמידה שעמדו להנשא. ההזמנות לחתונה כבר נשלחו וההורים אף הגיעו ארצה.

ברם, ימים מספר לפני הנישואין, סיפרה הכלה באקראי, כי בעבר שהתה עם גוי בארגנטינה. החתן ששמע מכך, נתקף בחרדה רבה, שהרי הוא כהן, וכיצד ינשא לאשה כזו, אשר היתה בקשר עם אחד מפסולי החיתון.

מרב צער ועגמת נפש, לא ידע החתן להשיט עיצות בנפשו. בצר לו, סיפר זאת לרבו בישיבה, והלה יעץ לו לבוא עמו לשאול את פי הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל**.

השעה היתה מאוחרת בלילה. אולם מחמת דחיפות הענין, לא שתו ליבם לכך. לשמחתם, הבחילה אלומת אור מן הבית. הם נקשו בדלת. רבי שלמה זלמן הקשיב לפרשה העגומה ותשובתו היתה פשוטה וברורה, שאכן אסור לבני הזוג להנשא!

ואז, תוך כדי דיבור, לא יכל רבי שלמה זלמן לכבוש צערו, ופרץ בבכי מר ונסער... היה זה בכי קורע-לב שפרץ מלב חנון ורחום, בכי שקשה היה לעמוד במחיצתו. בדיעבד התברר, שבכי זה, פעל פעולתו וקרע שערי שמים.

למחרת אותו יום, הגיע יהודי חרדי מארגנטינה באופן מפתיע ביותר, והוא שמע על הבעיה שהתעוררה כאן אצל חתן וכלה יוצאי מדינתו. הוא אמר מיד, כי הוא מכיר היטב את האיש שהיה בקשר עם הכלה הזו, ולמעשה, אינו אלא כי אם יהודי המסתיר את יהדותו, וכי סבו היה יהודי כשר...

כיון ששמע רבי שלמה זלמן את הדבר, קרא לבני הזוג והתיר להם להמשיך בהכנות לחתונה, ולהנשא כדת משה וישראל...

חיכו ממתקים - פ

מצוה להשכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק: "וכתב את האלות האלה... ומחה אל מי המרים" (פרק היכג)

ודרושו חז"ל במדרש: גדול השלום שהשם שנכתב בקדושה, אמר הקב"ה, ימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו (מד"ר פי' יא). ומובא מהמהר"ל ז"ל: לכן התירה התורה מחיקת השם, כי על ידי מחיקה זו נעשה שלום בין איש לאשתו, והרי איש ואשה שכינה ביניהם, ממילא נמצא שבמחיקת השם אין כאן דחיקת השכינה, אלא אדרבה, השראת השכינה.

אמרו חז"ל (ב"מ נט): "איתתך גוצא גחין ותלחוש לה" [=אם אשתך נמוכה, תתכופף אליה כדי לבקש את עצתה] וביאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהודה**), בדרך דרוש, דהנה ידועה הקושיה: פסוק אחד אומר "מצא אשה מצא טוב" (משלי יט) ופסוק אחד אומר "ומוצא אני מר ממות את האשה" (קהלת ז'כו) ולכאורה, סתירה ביניהם!?

ומתריצים, דהאשה צריכה להיות נכנעת לבעלה, שלא תחשוב עצמה שווה אליו במעלה, אלא תחשוב עצמה חצי ממנו במעלה. שאם תחשוב עצמה שווה אליו, הרי זו מרה כלענה, ואשר לכן הטיל הקב"ה יו"ד באיש, וה"א באשה, שהיא חצי ממספר יו"ד, להורות, שצריך שהאשה תחשיב עצמה חצי ממעלת בעלה. אבל אשה רעה שחושבת עצמה שווה אליו, אינה רואה עצמה בשם "אשה" אלא בשם "האשה" בתוספת ה', כדי להשלים חסרונה להיות שווה עם בעלה שיש לו אות יו"ד.

לפי"ז מיושבים הפסוקים, שהפסוק הראשון "מצא אשה מצא טוב" מדבר על מי שרואה עצמה בשם "אשה" שהיא פחות משם "איש", ועל כן מי שמצא אשה כזו שמחשיבה עצמה פחות מבעלה, אזי "מצא טוב" - אך הפסוק השני מדבר על מי שרואה עצמה בשם "האשה" בתוספת ה' כי משווה עצמה לבעלה ולא מרגישה פחותה ממנו, על כן המוצא את "האשה" הזו מוצא "מר ממות". ונכלל זה שתחשיב האשה עצמה פחותה מבעלה כפי שלמדנו בדרך דרש מהפסוק, הוא אחד מהיסודות של "שלום בית".

בדרך זו מוסיף הבן יהודה לבאר את מאמר התנא (אבות פ"א) "ואל תרבה שיחה עם האשה". כלומר: אל תרבה שיחה ובקשת עיצה מאשה כזו הרואה עצמה בשם "האשה" שמשווה עצמה לבעל, אלא התרחק ממנה. וזהו שאמרו חז"ל "איתתך גוצא" - אם אשתך רואה עצמה פחותה ונמוכה ממך במעלה, אזי "גחין ולחיש לה" - לבקש ממנה עיצה כי עליה נאמר "מצא אשה מצא טוב".

שנינו במשנה (גיטין צ): "בית שמאי אומרים, לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה ובית הלל אומרים: אפילו הקדיחה תבשילו". ולכאורה הדברים תמוהים: מה בכך שהקדיחה תבשילו, וכי על דבר קל כזה רשאי אדם לגרש את אשתו?

ביאר זאת הגה"צ רבי יעקב גלינסקי שליט"א בדרך צחות: אשה בישלה והתבשיל נשרף. אם עצלה היא, יאכלו אוכל שאינו מבושל, פת קיבר ובצל. אם אשת חיל היא, תמחר ותנקה ותבשל מחדש. אם האשה אוהבת היא את בעלה וחסה על ממונו, אזי תבשל עבורו מנה אישית והיא תאכל פת במלח. אבל אם אשה רעה וקטנונית היא, אז תבשל בעבור עצמה מנה אישית, ותאמר לבעלה "מצטערת, מנתן נשרפה!..."

ומדויק ביאור זה בלשון המשנה: "אפילו הקדיחה תבשילו..." לא אמרו אפילו הוקדח תבשילה או תבשילם, אלא "תבשילו"...

למען שלום בית...

סיפר הגאון רבי משה רוז'ין זצ"ל (בעל **נזר הקודש**) כי בעת שהיה מרא דאתרא בעיר כוידאן, מקום מגוריו של החזון איש לאחר נישואיו, נכנס אליו החזון איש, כשהוא עדיין אברך צעיר שאף אדם לא ידע על גדלותו, והחל לדבר עמו בדברי תורה.

"הוא הציע לי ללמוד עמי בחברותא" - מספר רבי משה - "אך בתנאי מפורש שאף אחד לא ידע על כך, הסכמתי לתנאי זה ולמדנו ומאז נעשייתי אני, הרב דמתא, לתלמידו של האברך הזה - הרב אברהם ישעיהו קרליץ... כל העם ראו כן תמהו: מה יש לו לרב עסקים עם האברך המופנם הזה? כולם תמהו ושאלו אותי, אך אני הייתי אנוס לשתוק".

"**באחת** הפעמים סיפר לי הרב קרליץ על יעקב הפחח כי חולה הוא, ועל כן מבקש שנלך שנינו יחדיו לבקרו! אמרתי לו שהרב אינו נוהג ללכת אל בתי אנשים כלל.

בעודי משתאה הכיצד יודע האברך הצנוע הזה משלומי והרגשתו הפרטית של אדם פשוט כיעקב הפחח. גברה פליאתי שבעתיים לשמע ההמשך שכנימק לי את בקשתו המיוחדת, וכך אמר לי: "ראה כבודו, אשתו של הפחח מזלזלת בבעלה ומתוך כך נוצר מצב שבו החל ה"שלום בית" להיות רופף, והענין מתדרדר ומסתבך. על כן בהזדמנות זו שיעקב הפחח חולה, אם כעת שנינו נלך לבקרו, הרי כתוצאה מהנדירות של הדבר, יוצר רעש בעיר מביקורו של הרב, ויהיה לה מזה כבוד גדול, שהכל לכבוד בעלה. ואז היא תדע להעריך את בעלה כראוי וה"שלום בית" ישוב על כנו..."!

"**ואני** - סיכם הרב - "מול הסבר נורא הוד אשר כזה לא יכולתי לעמוד מנגד... ואכן כך היה: הלכנו יחדיו לבקר את יעקב הפחח, ולמחרת כל העיר רעשה מזה. אשתו, כמוכן, לא חדלה מן אותה העת להתפאר בפני כל על הביקור החשוב, ומני אז שרר שם שלום בית"... סיים הגר"מ רוז'ין.

עפ"י "זקניך ויאמרו לך"

"מכבדה יותר מגופו" כיצד?

סיפר תלמיד על רבו הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל כיצד קיים כפשוטו את מה שציוו חכמים "שיהיה אדם מכבד את אשתו יותר מגופו" [ובהנהגה כזו ודאי מובטח שלום בית] והרי כמה עובדות לפנינו:

"**באתי** פעם אחת ללוות את ראש הישיבה הגרמ"ש שפירא לחתונת אחד מתלמידי הישיבה. הוא ישב בביתו מוכן לנסיעה [והיה זה אחר הגיעו לשנות הישיבה]. שאלה הרבנית אם אפשר לחכות לה כמה רגעים עד שתהיה מוכנה. השיב לה מיד רבי משה שמואל בזה הלשון: "רעבעצין [=רבנית], כל זמן שאת לא מוכנה, זה לא שאנו מחכים, אלא אם את לא מוכנה עוד לא הגיע הזמן לצאת..."

מוסיף התלמיד: אצל ראש הישיבה לא היה כאן מקום כלל לדיון, והיה הדבר פשוט אצלו שאם הרבנית לא מוכנה, לא הגיע זמנו לצאת. וכמו שאדם לפני שגופו מוכן, עוד לא הגיע זמנו לצאת, כמו כן באשתו שציוו חכמים לכבדה יותר מגופו, אם היא לא מוכנה, עדיין לא הגיע זמנו לצאת, והנהגה זו הפכה לחייו הטבעיים, וכך עד לסוף ימיו ממש.

עוד היה נוהג, שכאשר פרס מהחלה בשבת, היה קם ממקומו לצד השני של השולחן למקום בו ישבה הרבנית, כדי לתת לה את החלה, כדי לכבדה, ושלא תעבור הפרוסה אליה בידי אנשים אחרים.

עוד מספר התלמיד: פעם הייתי בביתו לפני תפלת ערבית בישיבה. לפני לכתו אמר לי, בא וראה איך צריך להתנהג עם האשה. הוא נכנס למטבח ואמר לרבנית "אני יורד למעריב ומיד לאחר מעריב אחזור".

"**לאחר** שיצאנו שאלתי אותו: מה ההנהגה שרצה ללמדני? השיב לי: "כשיוצאים מהבית לא די במה שאומרים שיוצאים אלא צריך לומר גם אימתי חוזרים, ולעמוד בזה".

מי דעת - מסכת אבות

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

אחדות / הרב נפתלי וינברג

ארבעים ושבעה. ארבעים ושמונה. ארבעים ותשעה!

קוראים יקרים; בעוד ימים ספורים נסיים את ספירת העומר. כעת היא הזדמנות האחרונה להתבונן איזה קניין יסודי אנו יכולים "לחטוף" לעצמינו בימים קדושים אלו שהולכים ומסתיימים במהירות.

אילו זכינו היינו מתחילים את ימי ספירת העומר, עם "קרבן העומר" בבית המקדש - ואם נזכה נסיים אותם עם "שני הלחם" בירושלים. בינתיים אנו שקועים עמוק עמוק בגלות ובחורבן, שהגורם להם כדברי חז"ל הוא שנאת חנם. עלון זה מתמיד להופיע בקביעות - ולא פעם כרוך הדבר במסירות נפש - כאשר מטרתו היחידה לחזק את האחדות. מתגובות שזורמות אלינו בשנים האחרונות אנו למדים על תפנית, על שיפור גדול שהולך ומתהווה, על העובדה שנושא בין אדם לחברו הולך ומקבל את מקומו המרכזי הראוי בעולמינו הרוחני.

אך דומה שלצד כל ה"יש" שקיים בנושא, חסרה נקודה בסיסית אחת שבלעדיה "העיקר חסר מן הספר". הבה נתאזר באומץ ונניח על השולחן את השאלה הפשוטה: האם יש לנו רצון אמיתי לאחדות? אם אכן יש לנו רצון כזה, אזי "אין דבר העומד בפני הרצון" ונוכל להגיע לאחדות של אמת - גם בין אנשים **שהמפריד ביניהם רב על המאחד!**

דומה, שאם נרצה לבחון את השאלה לאור המציאות הפרקטית ננסח זאת כך: האם השאיפה לאחדות מהווה ערך **מרכזי** בעינינו, או ערך **צדדי**?

לצורך העניין נוכל להשתמש במשל מתחום "שלום בית". אם נבקש לסכם במשפט **אחד** את **מיליוני** המילים **ומאות** העצות המובאות בספרים השונים בנוגע לשלום בית, נאמר כך: "**אם ערך השלום יעמוד בראש מעייניו של בן הזוג - ישורו בבית השלום**". זוהי כל תורת שלום הבית על רגל אחת, ואידך זיל גמור.

היסוד הזה נכון לא רק לגבי הבית פנימה, אלא גם לגבי השכנת שלום בין אנשים, חוגים וקבוצות. **אם נתייחס אל האחדות כמטרה מרכזית ועיקרית - תשרור בינינו אחדות.**

* * *

פלוגי מעוניין לחיות באחדות אך "**בתנאי**": בתנאי שהזולת ידמה לו בטבעו ובאפיו, **בתנאי** שהזולת יסכים פחות או יותר לדעותיו, **בתנאי** שהזולת יתחנך בדרך שלו - וכן על זה הדרך.

במילים אחרות: פלוגי אכן מעוניין באחדות, אך ערך האחדות שוכן אצלו **בסוף הרשימה**. אם יפנים את מחויבותה של האחדות הוא יתייחס אליה כערך מרכזי ולא צדדי, ואז הוא יחליף את המילה "בתנאי" עם המילה "**למרות**". הווה אומר שהוא יהיה מסוגל לחיות באחדות **למרות** שהזולת לא דומה לו בטבעו ובאפיו, **למרות** שהזולת לא בדיוק מסכים עם דעותיו, **למרות** שהזולת לא מתחנך בדרך שלו - וכן על זה הדרך.

האחדות והשלום הם מחויבי המציאות! כמה היינו משלמים לרופא שהיה מסוגל לרפא באחת את כל החולים במחלה הנוראה בדורנו? כמה היינו משלמים לזה שהיה מסוגל לפתור עבורנו את כל בעיות החינוך, הפרנסה והדיוור הקיימים? אם חורבן הבית נוצר כתוצאה משנאת חנם, לכשתשרור האחדות ניגאל וייתמו באחת כל צרות ישראל! האם אנו יכולים לתאר לעצמנו חלום וורוד יותר? כל החולים יירפאו! כל הנושרים יתחברו מחדש לשורשים! וכל העניים יהפכו לרוטשילדים!...

* * *

עד עכשיו התייחסנו לאחדות הבסיסית שאמורה לשרור בין יהודים. אך עלינו לדעת שגם כאשר יהודים חלוקים בדעותיהם באופן קיצוני, אין זה מתיר שנאה. **הרבי מסאטמאר** זצ"ל התנגד להשתתפות בבחירות בנחרצות, הוא התחנן לאנשים בזה הנוסח: "ובמר נפשי אבקש אל נא אחי תרעו להשתתף בבחירות הטמאות הללו". ומאידך, הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל לחם בעוז כדי להגדיל את כוחה של הנציגות החרדית בכנסת. לשם כך היה מגיע ארצה בתקופת הבחירות, כדי "לפעול ולהפעיל".

והנה, למרות חילוקי הדעות הקוטביים שררו ביניהם אהבה אחוה ורעות. שאף אחד לא יעלה על דעתו שהמעשים של הזולת כואבים לו יותר מאשר כאב וחרה לרבי מסאטמאר נוהגו של רבי אהרן קוטלר! ולמרות זאת, המחלוקת ביניהם לא ירדה לפסים אישיים: חסידות סאטמאר שלחה בחורים להתחנך בשיבת 'ליקווד' של רבי אהרן קוטלר, והיא ממשיכה לשלוח עד עצם היום הזה. רבים מבינינו עדיין זוכרים את הספדו החם של הרבי מסאטמאר אחר מיטתו של ראש ישיבת לייקווד:

הרי זה ממש מה שמסופר בגמרא יבמות (יג): שלמרות המחלוקת שבין בית הלל לבית שמאי המשפחות שלהן נישאו ביניהם: "**אף על פי שהללו אסרין והללו מתירין לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל - ולא בית הלל מבית שמאי**". שני בתי המדרש הללו נחלקו ביניהם בחמורות שבחמורות, בדיני אישות, בענייני טומאה וטהרה ובשאלות מדאורייתא! ולמרות זאת, המחלוקת לא גלשה לפסים אישיים. האם אנו מסוגלים לדמיין בדורנו שתי קבוצות שחלוקות ביניהן במחלוקות אין ספור בשאלות חמורות מדאורייתא נישאות ביניהן?!

* * *

כל אחד מאיתנו חפץ שהקב"ה יאמר לצרות ישראל די ותבוא הגאולה, אך עלינו להכין את התשתית לכך. זה ייעשה באמצעות השכנת שלום ואחדות בין כולנו, כאשר כל אחד יתמקד בחלק הטוב של הזולת. כל התלונות שיש על הזולת - גם אם הן צודקות וערכיות - לא אמורות לגרום לשנאה. את הדרך שלך אל תשנה, ואת הזולת אל תשנא!

כולנו ננהג כך כאשר נעמיד את ערך האחדות במרכז!

אם מחשיבים ורוצים וחושבים, אחדות, יהיה אחדות!

אך אם נדחק את ערך האחדות הצידה, אנו עלולים חס וחלילה להמשיך ולהתבוסס בגלות הנוראה עם כל צרות הכלל והפרט. אלמלי הייתה לנו הסתכלות נכונה היינו מאמינים בלב שלם שהפירוד מביא עלינו את המחלות והפיגועים, והשלום יביא עלינו ברכה! וזו הרי האמת, אלא שאנו לא "חיים" אותה.

* * *

אנו ב'מכון אהבת אמת' משתדלים לנהוג לפי הכלל הזה, לאהוב כל בן של מלך בלא להתייחס לאיזה חוג הוא משתייך, וגם כאשר מדובר במי שאינו שומר תורה ומצוות הוא בכל זאת אחינו ובן מלך וכולנו מכירים את פסק החזון איש זצ"ל ש"צריכים לקרוב בעבותות האהבה".

בשבוע הבא, בס"ד, נסיף ונתייחס לנושא זה באמצעות פרטים מעניינים!